

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

PROSÄIKKÄRI

2 2024

Kuva: Samuli Jomppanen

KUTSU

Juhlistamme Lapin Kullankaivajain Liiton 75-vuotista taivalta

26.7.2024 klo 19:00
Tankavaara, Sompio-talo

*Ohjelmassa juhlapuheita, musiikkia,
pientä suolaista ja makeaa naposteltavaa
sekä taatusti hyvää seuraa.*

Lämpimästi tervetuloa!

*Pyydämme ilmoittautumaan tilaisuuteen niin voimme varautua
riittävällä määrällä tarjoiluja ja huomioida erikoisruokavaliot.*

*Ilmoittautumiset 15.7.2024 mennessä
info@kullankaivajat.fi / 0400 836 500
Juhla on jäsenillemme maksuton, ei jäsen 35€.*

KANNEN KUVA:

Skitsimän salaisuuksien vartija.

Pertti Sotaniemi lahjoitti liitolle taiteilija Pauli Lumentien aikanaan korvaukseksi valtauksen siirrosta veistämisen vaskaajaveistoksen.

Puuveistos on sijoitettu Vaskoolimiehen ravintolaan Tankavaaraan vuosittain nimettävän liiton Vuoden kullankaivajateko - huomionosoituksen symboliksi.

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

ISSN 2490-1776 (painettu)

ISSN 2490-1784 (verkkojulkaisu)

47. vuosikerta

Lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Vastaava päätoimittaja:
Kai J Rantanen

Toimitus:

Lapin Kullankaivajain Liitto ry
PL 86, 99871 Inari

Ilmoitushinnat:

1/1 s. 312 € (2. kansi)

1/1 s. 240 €

1/2 s. 162 €

1/3 s. 108 €

1/4 s. 84 €

Graafinen suunnittelu ja taitto:
Liisa Hertell, LH Viestintä

Paino:

Kirjapaino Hermes Oy, Tampere

PROSPÄKKÄRI 2/2024

TÄSSÄ NUMEROSSA

- 2 Kutsu LKL:n 75-vuotisjuhlaan
- 4–5 Pääkirjoitukset
- 6–13 Kullankaivajain Liiton perinteikäs Kultaseminaari
- 14–19 LKL:n valokuvakilpailun 2023 palkitut
Hyvä kuva Lapin kullankaivusta
- 20–21 “Kullankaivu on paljon muutakin kuin se kulta...”
- 22–27 Vuosikokous 2024,
Antti Peroniuksesta uusi puheenjohtaja
- 28–29 Toiminnanjohtajan kesäpäivystykset kaivukaudella 2024
- 29 Kirjailija Juha Hurme tuo kulttuuria tunturiin
- 30–31 Tarinoita geologien kivikkoiselta taipaleelta
- 33 Varoitus rähjäteistä
- 34–35 Kullanhuhdontalupa-alueet 2024
- 36–37 Pyrkyreitten palstalle uudet valtauspaalut
- 38 Merkkipäivät
- 39 Lemmenjoen veneaikataulut 2024

LKL:N HALLITUS

Puheenjohtaja:
Antti Peronius
puh: 050 436 2316
antti.peronius@gmail.com

Esko Orava, Sinettä
puh: 0400 323 433
esko.orava@suomi24.fi

Varapuheenjohtaja:
Ami Telilä, Lemmenjoki
puh: 050 3073 248
amitelila@gmail.com

Hannu Raja, Jalasto
puh: 050 365 6570
hannu.raja@netikka.fi

Sihteeri:
Kai J. Rantanen, Inari
puh: 040 774 6773
mullin.mallin@gmail.com

Jutta Vehviläinen, Rovaniemi
puh: 040 727 9309
jutta.vehvilainen@gmail.com

Tapio Soukka, Muhos
puh: 050 540 3554
soukka.tapio@gmail.com

LKL:N PANKKITILIT

Jäsenmaksutili: FI45 2177 3800 0049 77

Jäsenmaksu 2024: täysi-ikäiset 30,00 €,
nuorisojäsen 15,00 €, liittymismaksu 14,00 €

Muut maksut: FI95 1201 3000 1031 83

JÄSENASIAIT

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry
PL 86, 99871 Inari
puh. 0400 836 500
s-posti: info@kullankaivajat.fi
kotisivut: www.kullankaivajat.fi

Kahta puolen ränniä

Saamelastutkija **Anni-Siiri Länsman** tutki väitöskirjassaan Väärtisuhteet Lapin matkailussa (2004) väärtisuhteiden uusia ulottuvuuksia matkailijoiden ja saamelaisten kohtaamisessa.

Koko vuosisatoja vanhan väärtilaitoksen keskeinen periaate on ollut rakentaa eri elinkeinoja harjoittavien ryhmien välille väärtisuhdetta, joiden puitteissa kumpikin hyödynsi toista vuorovaikutussuhteissa. Väärtisuhde perustui molemminpuoliseen, osapuolia sitovaan lojaliteettiin, jota pidettiin yllä viivästyneen lahjanvaihdon avulla. Osapuolet eivät odottaneet saavansa vastapalvelusta tai -lahjaa välittömästi, vaikka väärtisuhteisiin liittyikin keskeisesti ajatus takaisinmaksuvelvollisuudesta.

Yhteenvetona väärtilaitoksesta sosiaalis-taloudellisena instituutiona Länsman toteaa, että väärtisuhdet eivät olleet täysin vapaaehtoisia suhteita eri osapuolten välillä. Niitä perustettiin ja ylläpidettiin nimenomaan aineellisen hyödyn takia, vaikka ne “institutionalisoi-tiinkin sosiaalisesti”.

Suomi sai keväällä uuden, virallisessa potretissaankin leveästi hymyilevän tasavallan presidentin. Hymy ei ollut ennättänyt tuoreen presidentti **Stubbin** poskilta vielä vähääkään hyytyä, kun hän jo teki maakuntamatkan Utsjoelle ja Inariin.

Presidentti Stubbin ohjelmaan kuului muun muassa Utsjoen kansalaisten, kunnan johdon ja poroisäntien tapaaminen, uusiin vaaleihin valmistautuvan saamelaiskäräjien tapaaminen, vuoden eurooppalaiseksi museoksi valittuun Saamelaimuseoon tutustuminen, Inarin paliskuntien edustajien ja Ina-

rin kunnan johdon tapaaminen.

Saamelaiskäräjien jäsen **Asko Länsman** kertoi Utsjoen merkki-piirin paliskuntien – Paistunturin ja Kaldoaivin – antaneen presidentille kummiporoiksi kaksi satelliittipaikat- tain varusteltua poroa.

Presidentti Stubb kertoiikin hymyssä suin medialle siitä kuinka hänellä on nyt poroja. Kahta puolen puuta kuten sanotaan, toisteli presidentti Stubb uuden Asko-väärtinsä sanoja. Samaten hän lupasi seuraavan kerran ystävänsä Norjan pääministerin tavatessaan kysyä, että onko tämä tietoinen loheen liittyvistä ongelmista Tenon suunnalla – vaikka presidentillä ei näihin asioihin suoranaisesti kantaa olisikaan...

Myöhemmin valtakunnan median haastattelussa presidentti Stubb osoitti olleensa hyvä kuunteluoppilas. Sujuvasti ja vakuuttavasti presidentti kertoi uuden saamelaiskäräjälain aikaansaamisen tärkeydestä kuluvalle hallituskaudella. Saamelaiskäräjät hän kertoi kutsuneensa jatkokeskusteluihin Presidentinlinnaan, ja syksyn matkalleen YK:n täysistuntoviikolle hän toivoi myös saavansa saamelaiskäräjien edustajan mukaansa.

Inarissa saamelaiskäräjien edustajien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta presidentti Stubb pohti, miten saamelaisasiat saataisiin paremmin kuulumaan EU-asi- oissa ja Euroopassa. Myös Nato-asi- oissa viestinnän näissä asioissa tuli kulkea kahteen suuntaan.

Presidentti Stubb oli oppinut, että saamelaiset ja erityisesti palis-

kunnat tuntevat maaston ja alueen paremmin kuin sotilaat ja toisaalta, että puolustusvoimien tulee jat- kossa pitää saamelaiset ja paliskun- nat tietoisina siitä, mitä, missä ja milloin mitään tehdään.

On ne ihailtavan taitavia tässä, mutta onhan näitä väärtisuh- teiden rakentamisen sosiaalisia ja kulttuurisia elementtejä hiottu ja harjoiteltukin jo vuosisatojen ajan.

Varmemmaksi vakuudeksi Stubbille kuitenkin Utsjoella vielä muistuteltiin saamelaisen yhteisön kuuluisimman etelän väärtin, presidentti **Kekkoson** hiihtoretkestä Paistunturissa ja poromies-väärtiensä luona kylästä. Poromies- ten tarpeet oli tarinan mukaan Kekkoson nyökkäyksellä adjutantilleen hoidettu. Paikallislehti Inarilaisen mukaan presidentti Stubb myhäili tarinalle, toteamalla ennen kaiken olleen paremmin.

Minulla poitsu kyllästyi aika- naan sukulaisten ja kylänmiesten uteluihin siitä, paljonko kultaa hän on kesällä saanut.

”Kahta puolen ränniä sitä on. Ulkopuolella ja sisäpuolella.”

MULLIS’

Minut valittiin LKL:n puheenjohtajaksi viime vuosikokouksessa. Puheenjohtajakausi on kolme vuotta eli ehdin ainakin 12 kertaa kirjoittamaan ajankohtaisuuskista Prospäkkäriin.

Taustaltani olen reilu kuusikymppinen geologi ja kaivosalan kouluttaja. Isoisäni ja isosetäni aloittivat suvun kullankaivut jo lähes sata vuotta sitten. Kaksos-tyttäreni ovat siis jo neljännen polven kullankaivajia.

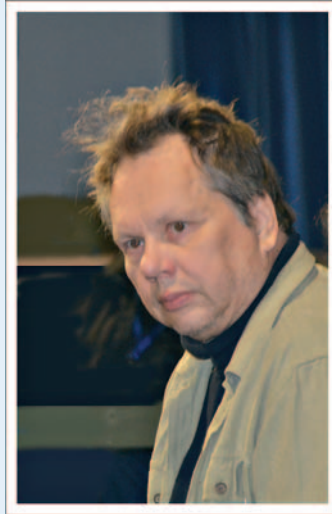
Olen itse kaivanut kultaa la-
piolla ja koneella, ja jopa kokeilut imuroimistakin. Ensijaisesti olen kullan etsijä. Olen toimeksiannosta tehnyt ulkomaille kymmeniä kultareissuja: Uralille, Siperiaan, Afrikkaan, Kanadaan, Arizonaan, Nevadaan ja jopa Vietnamiin.

Kullankaivun vastustajat pitävät minua ammattimaisena riitelijänä. Tällekin näkökulmalle on varmaan perustelunsa. Oikeasti olen aika hiljainen ja rauhallinen kaveri – toisaalta olen huomannut, että ei minulla ole mitään pidäkkeitä julkisesti aukaista suuta, jos aihetta on.

Vapaalla luen paljon ja urheilukalastan. Kullankaivuun verrattavaa jännitystä ja stressinpoistoa olen saanut lohi- ja taimensouduista.

Olin takavuosina pitkään LKL:n hallituksessa. Suuntauduin jo silloin edunvalvontaan ja jäin hallituksesta pois ihan ajankäytön vuoksi. Edunvalvonta ja siinä siivellä rinnalle noussut ympäristöpuoli on vienyt vuosittain 20–30 päivää noin 20 vuoden ajan.

Puheenjohtajana jatkan edunvalvontatöitä, mutta lisänä

tulevat tietenkin LKL:n johtamiseen liittyvät työt. Suunnitelmissani on siirtää pikkuhiljaa edunvalvonnan ja ympäristöpuolen töitä muille. Keskityn LKL:n kehittämiseen ja jossain vaiheessa kulta-asioista kirjoittamiseen.

Kullankaivulla on Lapissa yli 150 vuoden historia. Näen tällä harrastuksella, elämäntavalla ja ammatillakin hyvän tulevaisuuden, mutta en helppoa tulevaisuutta.

Kaikkialla maailmassa kullankaivulla on ankaria vastustajia – se, että meihin kohdistuu täällä Lapissakin kaikenlaista ikävää, on vain osa tätä globaalaa ilmiötä.

Kullankaivajia pidetään ahneina, mutta kullankaivun vastustajat eivät ymmärrä, että kullan himo on paljon rahan ahneutta jalostuneempi intohimon muoto.

Pohjimmiltaan kaikkialla maailmassa esiintyvän ikiaikaisen kulta-konfliktin ydin on, että kun kullankaivaja kaivaa maasta abso-
luuttista varallisuutta, ohitse yhteiskunnan kontrollin, se on itsessään niin anarkistista toimin-

taa, että yhteiskunnan ja naapurielinkeinojen on sitä vaikea sieittää – ahneeksi haukkuminen on vain vastapuolen heikkoo argumentaatiota.

Lupa-asiat tulevat puhututtamaan tulevana kesänä paljon. Nyt on meneillään ympäristöhallinnon iso uudistus, jonka keskeisin tavoite on lupaprosessien sujuvoittaminen. Olen seurannut lupa-asioiden kehittymistä yli 30 vuoden ajan ja nähnyt kaksi isoa muutosta. Ihan koko ajan on puhuttu sujuvoittamisesta, mitä ei kuitenkaan vielä koskaan ole tapahtunut.

En pidätä innosta henkeäni luvattua sujuvaisuutta odotellessani – pelkään lupakuorman huomattavaa kasvua monen meitä koskevan lain muututtua tai pikapuoliin muuttuessa.

Nämä kaikki lupajumit tullaan kuitenkin selättämään ja kaivutyömme jatkuu – rajatummin, kontrolloidummin, valvotummin ja lisäkustannuksin – mutta jatkuen kuitenkin.

Ennen asioiden asettumista uusiin uomiin, tiedossa on oikeudellisia vääntöjä, pilalle menneitä kaivukesiä ja kaikenlaista pientä ja suurta hankaluutta.

Mutta elämä jatkuu ja kullankaivu jatkuu. Heikkouden hetkinä tarkistan netistä huimia ennätysksiä tekevän kullan maailmanmarkkinahinnan ja saan siitä tuoretta voimaa.

ANTTI PERONIUS

TEKSTI: ANURAG LEHTONEN

Kun yli kaksisataa kullankaivajaa, muutama virkamies, pari geologia, useampia asiantuntijoita ja ekspertejä kutsutaan merelle, kehkeytyy

Kullankaivajain Liiton perinteikäs **KULTASEMINAARI**

Puheenjohtaja **Marko Tourun** avauspuheenvuoron jälkeen Kaivosteollisuus ry:n **Pekka Suomela** täryytti madonluvat pöytään kertomalla, että Eurooppa kuluttaa 20 prosenttia mineraaleista mutta tuottaa vain 3 prosenttia. Kaivoksia siis tarvitaan eurooppalaisten kuluttajien tarpeita tyydyttämään. Suomelan mukaan kaivoksilla on suuri taloudellinen merkitys yhteisöveron maksajana ja tietenkin arvokkaiden mineraalien tuottajana.

Suomen kaivosteollisuudella on lupaprosesseissa omat harminsä, jotka viivästyttävät hankkeita useita vuosia. Tämähän ei ole uutta kullankaivajille, jotka ovat jo rutinoituneet

odottelemaan lupia, joita saamelaiskäräjät tar koitushakuisesti viivyyttää eri oikeusasteissa. Vaikka Pekka Suomela laivalla ennusti saamelaiskäräjälain menevän sukkana läpi nykyisen hallituksen toimesta, niin toisin taisi käydä. Seminaarin jälkeen saamelaiskäräjävaalit menivät uusiksi laittomuuksien takia ja ehkä myös hallituksen halukkuus uudistaa saamelaiskäräjälaki jää odottamaan parempia aikoja.

Lapin ELY-keskuksen **Jouni Rauhala** totesi esityksessään, että koska lupamääräyksillä voidaan ohjata kullankaivua tehokkaasti, niin tarvetta ympäristövaikutusten arviointiin ei oikeastaan ole. ELY on saanut neljän vuoden odottelun jälkeen tehtyä päätökset eräiden lupahakemusalueiden ympäristövaikutusarvioin-

*Kultaseminaariristeilyn
2024 järjestäjät
Jutta Vehviläinen
ja seminaarin
puheenjohtaja
Tapio Soukka.*

nin tarpeesta. Yva-lain mukaan päätökset olisi tullut tehdä 30 vuorokauden sisällä siitä kun tarvittavat aineistot ovat päätöksen tekijällä.

Viime kesänä on ELY:n luontoympäristöyksikön toimesta tehty inventointeja kullankaivuun vaikutuksesta Natura-alueisiin. Rauhalan mukaan vaikutuksia on ollut vähäisesti. Inventointialueen omistajille tulee myöhemmin kir-

je ja kartta tiedoksi tutkimustuloksista. Ensi kesänä kartoitetaan poronhoidon vaikutuksia Natura-alueelle. Kullankaivun vaikutuksia alueeseen tutkittiin luonnontieteellisin maastokartoituksin, mutta poronhoidon vaikutuksia suunniteltiin tutkittavan valikoituja poronhoitajia haastatteleamalla. Näistä asioista lisää myöhemmin.

Metsähallituksessa nykyisin työskentelevä **Pasi Molkoselkä** lanseerasi ajatusta kaivamisen elinkaariajattelusta. Käytännössä se tarkoittaa oman alueen tarkkaa etukäteistutkimista ja näytteenottoa. Vasta sitten ryhdytään kaivutoimintaan, kun tiedetään missä se kirkkain kultasuoni pulputtaa. Puustoa kaadetaan vain sillä rajatulta alueelta, jota kyseisenä kesänä kaivetaan. Pasi Molkoselkä yritti hienovaraisesti toivoa, että ei tilata motoa ensimmäisenä uudelle valtaukselle ja kaadeta saman tien seitsemää hehtaaria sileäksi. Muut Metsähallituksen lupa-asiat ja maksuthan ovat kaikille entuudestaan tuttuja. Ja jos eivät ole, niin kannattaa ensin kysyä kuin katua myöhemmin.

Metsähallituksen ajantasaisen ohjeistuksen voi kerrata Prospäkkäristä 1/2024 tai liiton kotisivuilta.

“Tarvetta ympäristövaikutusten arviointiin ei oikeastaan ole.” Lapin ELY-keskuksen vastuuvälvoja Jouni Rauhala.

Anurag Lehtonen palkittiin seminaarissa Vuoden kullankaivajateko -huomionsoituksella.

Pertti Sotaniemi lahjoitti liitolle Pauli Lumentien puusta veistämän vaskaajapatsaan. Patsas sijoitetaan nähtäville Vanhan Vaskoolimiehen ravintolaan.

Pertti Sotaniemi oli lahjoittanut liitolle taidokkaasti tehdyn puusta veistetyn vaskaajapatsaan. Liiton hallitus on päättänyt, että patsas toimii jatkossa huomionsoituksena Vuoden kullankaivajateosta. Patsas sijoitetaan Tankavaaran Vaskoolimiehen pyöreään nurkkaukseen ja siihen yhdistetään nimiteline, johon vuoden kullankaivajateon palkinnonsaaja saa nimensä. Tänä vuonna tuo palkinto osui allekirjoittaneelle vanhan kullankaivajahengen nostatuksesta ja aktiivisuudesta talkoiden organisoimisessa.

Tukesin **Sami Mantere** lupasi näiden lumien aikana urakoida mahdollisimman paljon kullanhuhdontapäätöksiä. Vuoden 2022 hakemuksista tekemättä oli enää vaivaiset kuusi. Tukesissa pähkäillään parhaillaan mihin asetettävien vakuuksien määrä jatkossa perustuu. Harkinnassa on, että vakuuden suuruus liittyisi siihen kuinka paljon pinta-alaa kaivualueella on työn alla. Pinta-aloja on helpompi valvoa kuin kaivettuja kuutioita. Hakija itse ilmoittaa ja arvioi kaivun vaativan pinta-alan määrän. Mantere muistutti 1.6.2023 muuttuneesta käytännöstä, jossa kullanhuhdontaluvan hakijan on tehtävä selvitys hankkeen vaikutuksesta saamelaisen oikeudesta kieleen ja kulttuuriin. Jos selvitystä ei ole tehty, niin Tukes voi palauttaa hakemuksen täydennettäväksi.

Tukes on nykyisin päätöksissään ottanut enemmän kantaa kokonaisvaikutusten arviointiin, alueen kokonaiskaivumääriin ja meluvaihtuksiin. Päätökset on kirjoitettu selkeämmäksi, jolloin niiden sisältö ja perustelut aukeavat paremmin muun muassa oikeusasteissa. Uudenlaisista päätöksistä ei toistaiseksi ole vielä valitettu.

Kullankaivajien edunvalvonnasta huolehtiva **Antti Peronius** kertoi tuttuun tapansa avoimesti ELY:n luontoympäristöyksikön suoraviivaisesta yhteistoiminnasta saamelaiskäräjien kanssa. Natura- ja Yva-arvioinneista aloitteet ovat tulleet suoraan saamelaiskäräjien vaatimuksista. Yva-korttia käytettiin kullankaivuhankkeiden viivyttämiseen, mikä on täysin lainvastaista. Pohjoisen maankäytön konflikti on

jatkunut saamelaiskäräjien kanssa jo 15 vuotta, totesi Peronius. Saamelaiskäräjät on ottanut itselleen porotalouden asiantuntijan roolin valituksissaan, väittäen säännöllisesti, että poroja kuljetetaan aina sieltä mihin haetaan kullanhuhdontalupaa. Ihmetystä tässä menettelyssä aiheuttaa se, että paliskunnat eivät ole juurikaan osallistuneet näihin valituksiin.

Jälkiviisaana Peronius pohti, että liiton olisi aikaisemmin pitänyt haastaa saamelaiskäräjät osoittamaan kullankaivun todellinen vaikutus porotalouteen ja muihin saamelaisiin oikeuksiin. Edunvalvonnan laskennan mukaan taloudelliset vaikutukset poronhoitoon voivat olla korkeintaan 1–2 euroa vuodessa. Muihin saamelaisten oikeuksiin ei valituksissa ole pystytty osoittamaan selkeitä vaikutusketjuja tai kohteita, jotka juontaisivat juurensa kullankaivusta. Näyttää siltä, että luonnon kantokyvyn ja

vaikutuspoolin täyttää yksinomaan porotalous eikä se kestä enää muiden toimijoiden kuten esimerkiksi matkailun, metsätalouden ja liikenteen lisävaikutusta, toteaa Peronius. Liitto on ideoimassa Sodankylän ja Inarin kunnan kanssa yhteistyössä hanketta, jossa luonnontieteellisesti, historiallisesti ja yhteiskunnallisesti arvioidaan kulta-alueiden kokonaisvaikutuksia suhteessa muuhun luonnon ja ympäristön käyttöön.

Inarin kunnan uusi kunnanjohtaja **Tommi Kasurinen** kuvaili kullankaivua mystiseksi, legendoja ja elinvoimaa täynnä olevaksi elinkeinoksi, jonka ylläpitämiseksi myös kunnalla on tärkeä rooli. Kokonaisvaikutusten arviointia Kasurinen pitää hyvänä keinona saada faktapohjaista tietoa alueen asioista ja luontoon vaikuttavista asioista. Kasurinen toivoi, että asioissa ei asetuttaisi tiukkoihin poteroihin vaan pyrittäisiin etsimään rakentavia ratkaisuehdotuksia yhteistyöllä.

Kai J Rantanen eli Mullis oli koontanut mittavan esitelmän Kullankaivajain Liitto ry:n puheenjohtajista. Hän kuvaili miten toimiva ja aktiivinen kullankaivajayhteisö on ollut liiton alkuaikoina. Postit kulkiivat, kullat myytiin yhteistyöllä ja repussa tulivat rahat takaisin kultamaille. Suhteita luotiin päättäjiin ja sen aikaisiin vaikuttajiin. Lakki kädessä ei kuljetu, vaan oltiin rehdisti ja ylpeästi kullankaivajia. Kavalkadi puheenjohtajista oli niin ansioituneesti kirjoitettu ja esitetty, että pyysin Mullista kirjoittamaan aiheesta erillisen jutun Prospäkkäriin. Jos et malta odotella, niin tutustu Liiton vuosikirjoihin: Morgamin Pyrkyrit ja Uhkia & isommuksia. Myös arjenhistoria.fi sivustolta löytyy mielenkiintoista historiatietoa kullankaivusta.

Vilma Valolahti toimii Kultamuseolla asiakaspalvelupäällikkönä ja valotti kultaseminaarikansalle museon historian vaiheita. Viime vuonnahan museo täytti kunniakkaat 50 vuotta. Uusia tuuliakin on Vilman mukaan luvassa, kun uusi museojohtaja **Anna-Kaisa Ek** astuu tehtäväänsä kevään aikana. Jos Lapin sota kiinnostaa, niin ensi kesänä kannattaa mennä

Antti Peronius kertoi suoraan ja avoimesti kullankaivua vastustavien tahojen operaatioista.

museolle katsomaan siitä kertova näyttely.

Kultahippu.fi-sivuston ylläpitäjä ja kullankaivaja **Raimo Niemelä** kertoi seminaarivälle, miten kulta, Suomen Rahapaja ja **Lihri** kuuluvat yhteen. Suomen keisarillinen senaatti asetti Lihrin johtamaan retkikuntaa, jonka tavoitteena oli löytää Lapista kultaa vuonna 1868. Lihri oli jo tuolloin Suomen Rahapajan alijohtaja ja erittäin kiinnostunut kullasta. Vaikkei hän montaa reissua kultamaille tehnyt, niin hän toimi rahapajan alijohtajana ja myöhemmin johtajana monia kunniakkaita vuosia. Koko tarinan voi lukea *kultahippu.fi*-sivustolta (Suomen-Rahapaja-Ja-Lihri-2024.pdf).

↑ Maija ja Risto Vehviläinen vastaanottivat omasta ja Antti Paanasen puolesta Kaivukauden iso(im)mushipun kiertopalkinnon.

↑ Jutta Vehviläinen (oik.) opastaa kisoissa ensimmäistä kertaa kullanhuuhdontaa kokeilevaa Viking Linen Heini Laurellia. Kaikki kuusi hippua tuli talteen!

→ Kisapäällikkö Esko Orava (vas.) tarkastaa Hannu Rajan kisaputkea.

Lauantaiaamuna Ruotsin vesillä kilpailtiin kullanhuuhtonassa. 40 osallistujaa sai kokeilla, miten ne pikkuriikkiset hiput pysyivät peltisellä pikkuvaskoolilla. **Seppo Mauno, Jutta Vehviläinen** ja Marko Touru onnistuivat laittamaan hippunsa kilpapatkiin ennätysajassa ja pokkasivat parhaat pokaalit.

Paneelikeskustelussa pohdittiin yhteisesti miten turvataan kullanhuuhtontakisojen tulevaisuus. Kisoja järjestetään nykyisin vähemmän ja kilpailijoitakin toivotaan kilpailuihin lisää. Monenmoisia ideoita heitettiin ilmoille: lapsille enemmän toimintaa, yhteisöllisyyteen panostamista, markkinointia ja esimerkiksi talkootyön kannustavan voiman ilosanomaa eteenpäin kertomalla. Asialliset ja kannustavat palkinnot tuotiin myös esiin vetovoimatekijänä.

Pekka Tuisku vei seminaariyleisön geologian ja mineralogian ihmeelliseen maailmaan vierittämällä yleisön eteen kuvia siitä, miten pienestä kivenmurusesta ammattilainen saa paljon tietoa sen muotoutumisesta ja mistä se on kulkeutunut löytöpaikkaansa. Allekirjoittanut ei pysty referoimaan Tuiskun esitystä, joten siitä kiinnostuneet voivat perehtyä aiheeseen Pekan omilla nettisivuilla (<https://cc.oulu.fi/~petuisku/>).

Tapio Soukka kertoi yleisölle enemmän platinahippujen tutkimisesta, josta hän on myös tehnyt pro gradu -tutkielmansa. Soukka muistutti kullankaivajia säilyttämään vaskooliin viimeiseksi jäävän upan, koska sillä on tärkeä rooli muun muassa platinahippitutkimuksessa. Soukka esitte-

li tekniikan, jolla hippuja voidaan tutkia elektronimikroskoopin avulla. Tapio Soukan gradu löytyy internetin ihmeellisestä maailmasta luettavaksi nimellä: Lapin platinaryhmän mineraalihippujen koostumus ja synty.

Kultaseppämestari **Pekka Kulmala** puolestaan esitteli taidokkaita korujaan, joihin hän Lapin kullan lisäksi käyttää kotimaisia jalokiviä kuten Luumäen berylliä ja Luoston amettesteja. Suomalaisen kullan Kulmala joutuu ostamaan Saksasta, koska sieltä hänen on mahdollisuus saada se valmiiksi levyinä tai lankoina. Kuulijakunta saattoi vain ihastella upeita koruluomuksia ja kultaseppämestarin käden-taitoja.

Mullis jakoi vielä seminaarin loppumetreillä kesän 2023 suurimman hipun palkinnon. Se meni **Antti Paanaselle**, joka löysi 20,80-grammaisen hipun **Risto** ja **Maija Vehviläisen** valtaukselta Sotajoelta. Risto ja Maija löysivät itse 19,87 grammaa painavan hipun ja **Ari Mastomäki** Selperinojalta 19,20 gramman kultahipun.

Valokuvauskilpailun tulokset julkaistiin

Yllätysvieras, kansanedustaja Kike Elomaa toivoi liiton puheenjohtaja Marko Tourulta lisätietoja kullankaivusta.

Emeritus kaivosylitarkastaja Urpo J. Salo seurasi tapansa mukaan tarkkaavaisena kaikki seminaarin alustukset.

myös laivalla ja niistä tulee Prospäkkäriin oma kuvakavalkadi.

Seminaarin päätti yllätysesiihtyjä, kun kansanedustaja **Kike Elomaa** tuli tervehtimään kullankaivajia. Elomaa totesi heti kärkeen, että

ei tiedä kullankaivusta mitään ja toivoi saavansa ensin lisätietoa aiheesta. Puheenjohtaja Marko Touru kertoi lyhyesti kullankaivusta. Kike Elomaa halusi tietää mitä terveisiä kullankaivajat haluaisivat hänen vievän eduskuntaan. Touru kertoi, että suurimpana murheena tällä hetkellä kaivajille on saamelaiskäräjälaki, joka nykyisen muotoisena läpi mennessään tulee vaikuttamaan hyvin laajasti, ei pelkästään kullankaivuun, vaan myös moneen muuhun elinkeinoon kuten matkailuun Lapissa. Elomaa totesi, että näillä näkymin laki mennee läpi. Hän kuitenkin harmitteli sitä, että jos siinä on valuvikoja jo valmiiksi, niin jälkeenpäin sitä on yhtä vaikea korjata kuin esimerkiksi taksilakiuudistusta, joka on osoittautunut monilta osin epäselväksi ja jopa huonoksi.

Tapio Soukka ja Jutta Vehviläinen olivat onnistuneet luomaan mielenkiintoisen kulta-seminaarin, josta riittää pohdittavaa pitkäksi aikaa. Yhdessä he olivat myös laittaneet laivalippujen mukaan kyselyn siitä, miten seminaaritoimintaa tai liiton toimintaa tulisi kehittää jatkossa. Toivottavasti kyselyyn vastasi mahdollisimman moni ja saamme piankin kuulla Tapion tekemän yhteenvedon uusista kehitysideoista.

Liiton matkanjohtaja Jutta Vehviläinen ja Viking Linen myyntipäällikkö Heini Laurell.

LKL:n valokuvakilpailun 2023 palkitut

HYVÄ KUVA Lapin kullankaivusta

Lapin Kullankaivajain Liiton perinteinen valokuvakilpailu oli pari–kolme vuotta tauolla Kultaseminaariristeilyn hengdystauon ja ankeiden pandemiavuosien vuoksi. Kun liitolle nimettiin uusi risteilytoimikunta, oli toivomuslistalla myös liiton valokuvakilpailu.

Alun perinkin valokuvakilpailun tarkoituksena oli – paitsi saada liiton arkistoon ja julkaissuissa käytettäviksi arvokkaita kuvia kultamailta ja innostaa meidät itse kukaisenkin tallentamaan ainutlaatuista kultaperinnettä kuvina tuleville sukupolville – myös olla viihdyttävä ohjelmanumero seminaariviikonlopussa. Se viihdyttävyyden perinteisesti itsestään syntyneen tietotekniikan ja toiminnanjohtajan Suomi–Microsoft-painimaaottelusta.

Kuvia arvioivat edellisten vuosien tapaan Kiviharrastajan kuvalehti Mineralian toimitussihteeri ja Prospäkkärin visuaalisti **Liisa Hertell** LH Viestinnästä sekä Prospäkkärin päätoimittaja **Kai J. Rantanen**.

Kullan murut

Sarja käsitti kuvia fyysisestä kullasta. Se on perinteisesti sisältänyt erittäin laadukkaita kuvia, joita on monesti ollut vaikea arvottaa paremmuusjärjestykseen. Samoin tuomaristo on joutunut jo aiempinakin vuosina tekemään itselleen linjanvetoa siitä, tulisiko kuvien kullan olla käsittelemätöntä Lapin kultaa. Kilpailun sään-

nöissä tää ei ole määrätty.

Aiempien vuosien tapaan tuomaristo päätyi luottamaan kullankaivajien ammattitaitoon ja siihen, että kuvatarjokkaiden koruissa on käytetty Lapin huuhtontakultaa – joskus jopa Sertifioitua kultaa Lapista.

Sarjan voitti **Veera Aarnion** otos ”Hippu3”. Voittokuvan hipun nimi voisi tuomariston mielestä olla vaikka kulturalintu. Se on kuin juuri kuoriutunut linnunpoika, joka siipiään räpytellen näkee maailman ensi kertaa – rikottu kultamunankuorien ympäröimänä.

Hopealle nousi niin ikään Veera Aarnion kuva ”Sertified Gold of Lapland”. Kuvassa olevan korun nimi on ”Revontulien yö” ja tekijänä kultaseppämestari **Juha Janger**. Itse kilpailukuva on on kuin syyssonaatti, soiva postikortti.

Tapio Soukan ”Koiruus” (koko 3 mm) nousi häntää heiluttaen sarjan kolmannelle sijalle. Tutkija – ja kuvaaja – on jälleen löytänyt hipusta mainioita piirteitä. Kuvasta tulee mieleen Siperiasta skyyttien kulta-aarteista löytyneen eläinhahmoinen rintakoru – tarujen eläinhahmon muotopuoli jälkeläinen.

Kullankaivaja kotonaan

Tähän sarjaan toivottiin kultaleirien jokapäiväisestä arjesta ja puronvarsilla tapahtuneista muista legendaarisista episodeista kertovia kuvia. Sellaista taltioitua arjen historiaa muualtakin kuin montulta tai vaskausaltaalta.

↑ Kullan murut -sarjan voitti Veera Aarnio kuvallaan "Hippu3".

← 2. sijalle Kullan murut -sarjassa valittiin kuva-asetelma "Sertified Gold of Lapland", johon on kuvattu Juha Jägerin valmistama "Revontulien yö" -niminen koru. Kuvaaja: Veera Aarnio.

Kullan murut -sarjan kolmossijalla haukahtelee "Koiruus", hipun koko 3 mm. Kuvaaja: Tapio Soukka.

Sirpa Kostiaisen voittajakuvassa “Ken kuuta kurkottaa” kelon kuivat oksat ovat nappaimassa taivaanrannassa kultaisena kuumottelevan täysikuun näppeihinsä arvatenkin jostakin Palsitunturin laidalta.

Toiseksi sijoittuneessa **Veera Majamaan** kuvassa on kullankaivaja aarteidensa äärellä. Pitkän talven aikana onkin hyvä tehdä karttaharjoituksia tulevan kesän tutkimussuunnitelmista sekä vahvistaa uskoaan alan lehtiä pläriten ja historiateoksia kerraten.

Sarjassa kolmanneksi tullut, niin ikään Veera Majamaan kuva kertoo siitä, kuinka omistautunut koko perhe voi olla kullankaivuharrastukselle. Kuvassa on kullankaivajaper-

← Voittajakuvan “Ken kuuta kurkottaa” sarjassa Kullankaivaja kotonaan on ottanut Sirpa Kostiaisen.

↙ Kakkossijalla on kullankaivaja aarteidensa äärellä. Kuvaaja: Veera Majamaa.

↓ Kullankaivaja kotonaan -sarjan kolmanneksi tuli Veera Marjamaan ottama kuva ”Koulun Halloween, erityisen pelottava Tukesin tarkastaja Vallu Valvoja”.

heen lasten Halloween-naamiasasuste, jossa paikalle saapuu etenkin kullankaivajavanhempien mielestä erityisen pelottava Tukesin tarkastaja Vallu Valvoja.

Työn kuva

Tämän sarjan kuvat ovat tulevaisuuden kansatieteellistä aineistoa ja arvokasta kulttuuriperinteemme taltiointia. Tulevaisuudessa näitä kuvia tullaan pelastamaan liiton toimiston pas-kaksi menneiden työkoneiden keskusmuisteista

eri puolille maailmaa kulttuurin ja historian keitaisiin.

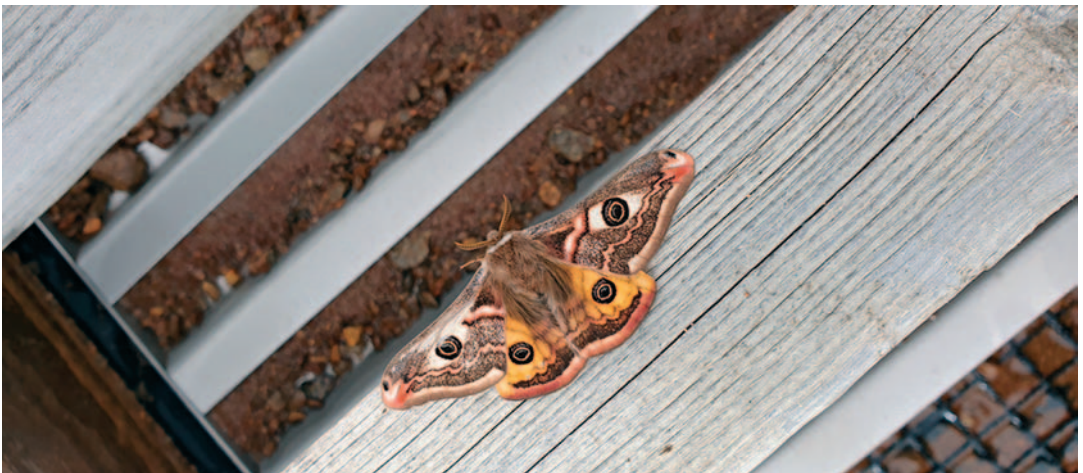
Tänä vuonna sarjan voitti **Maire Bruunin** kuva “Kaivinkone”. Kuvassa on omanlaisensa mystinen tunnelma. Kultaleirin kiihkeä toimeliaisuus on aamuyön tunteina hiljennyt hetkeksi, käynnistyäkseen kohta taas uudestaan ahkeraan ja iloiseen työhön ja touhuun.

Toiseksi tuli ja Prospäkkärin 1/2024 kansikuvaksikin päätynyt **Sisko ja Kuisma Peuran** kuva “Hippupongari työssään”. Peurain

↑ Työn kuva -sarjan voitti Maire Bruunin ottama tunnelmallinen kuva kaivinkoneesta yöpuulla.

↓ Toiseksi tuli Sisko ja Kuisma Peuran kuva “Hippupongari työssään”.

Työn kuva sarjassa kolmanneksi valittiin Marko Tourun kuva "Kullanpuhallus". Siinä Kasper von Wuthenau puhalttaa kultaa puhtaaksi.

kullan ja korundien pyydystämiseen viritettyjen rännien päälle Lemmenjoen Heikkilänojan latvalla istahti syyskesällä 2022 levähtämään ja ilmeisesti hippuja odottelemaan Suomessa melko harvalukuisena esiintyvä riikinkukkokehrääjäkoiras. Luonnossa näky oli ollut varsin hätkähdyttävä kaikessa väriiloistossaan.

Marko Touru vei kuvallaan "Kullanpuhallus" sarjan kolmannen sijan. Kullan puhaltaminen ei tarkoita sen kähveltämistä, vaan kultaa epäpuhtaampien ja samalla ominaispainoltaan kevyempien mineraalipartikkeleiden helävaraisesti puhaltamalla erottamista upakulasta. Tourun ottamassa kuvassa lukemattomia kultasatseja käsitellyt **Kasper von Wuthenau** puhaltamalla puhdistaa kultaa.

Muu maailmankaikkeus

Neljäntenä pyöränä liiton valokuvakilpailuun lisätty uusi sarja Muu maailmankaikkeus ei (vielä) oikein lyönyt itseään läpi. Sarjan johtajatuksena oli saada kuvia kullan ohella muista kullankaivun yhteydessä tehdyistä mielenkiintoisista tai arvokkaista löydöksistä.

Kuvia tähän sarjaan tuli kaikkein niukkimin – ja muutamissa kuvissa tosiaankin oli ta-

voiteltu ehkäpä muuta maailmankaikkeutta tai universiumia itsessään. Osa kuvista puolestaan muistutti ehkä enemmänkin kivimessujen myyntipöytäesitteitä kuin varsinaisen kullankaivun löydöksiä.

Voiton vei **Jacques Feijenin** sarjan idean keskipisteeseen osunut kuva "Sivukivet". Kuvassa on juurikin sitä mustaa upaa tai rikastusjäännöstä, josta kultaa on jo pääsääntöisesti eroteltu.

Seminaariesitelmissä kuultiin pariltakin eri mineralogilta vakava kehoitus jatkossa ottaa talteen ja säilyttää tämä arvokas rikaste, joka sisältää muun muassa platinaa, palladiumia ja muita mielenkiintoisia mineraaleja.

Toiseksi sarjassa tuli **Seppo Pihlajan** "Kunnon mötky". Kuvassa onkin kunnan mötky maailmankaikkeutta viime kesältä Ruittuojan latvalta Lemmenjoelta.

Kolmanneksi sarjassa tuli **Mika Sainion** kuva "Hematiittivuoret kvartsihuipuilla".

Tässä kuvassa itse hematiittivuoret olisivat olleet ehkä mielenkiintoisemmat ilman kohti tuhoaan seilaavaa leikkilaivaa.

Raakakultaiset onnittelut voittajille ja kuvankaunis kiitos kaikille osallistujille! 🙌

Muu maailmankaikkeus -sarjan voitti Jacques Feijenin kuva "Sivukivet".

Toinen sija Seppo Pihlajan kuvalle "Kunnon mötky".

Muu maailmankaikkeus -sarjassa kolmanneksi tuli Mika Sainion kuva "Hematiittivuoret kvartsihuipuilla".

“Kullankaivu on paljon muutakin kuin se kulta...”

Kullankaivajilla on monia omintuisia tapoja. Joskus kauan sitten, kyllästyttyään leuhottamaan isoilla hipuilla kehittivät Lemmenjoen kullankaivajat Rumin hippu -kilpailun.

Toinen on liiton seminaariristeilyllä jaettava Kaivukauden iso(im)mus -palkinto. Vähän hassuahan se on, että se joka löytää kesän isoimman hippun saa siitä kateellisten puheitten sijaan vielä palkinnonkin. Hippulautanen on kuitenkin sellainen kiertopalkinto. Sitä saa pitää vain yhden vuoden, ellei sitten löydä kolmesti kaivukauden isointa hippua, kuten esimerkiksi **Telilän** kullankaivajaperhe, joka otti edellisen kiertopalkinnon haltuunsa.

Kauden 2023 isoimmuk-
sen 20,80 g löysi **Antti Paananen** imuroimalla **Maija** ja **Risto Vehviläisen** valtaukselta Sotajoelta. Toiseksi suurimman 19,87 g löysivät Maija ja Risto

Vehviläinen 19,87 Sotajoelta, ja kolmanneksi suurimman 19,20 g **Ari Mastomäki** Selperinojalta.

Uusi hippulautanen oli risteilyn väli vuosien jälkeen nyt toista kertaa jaossa.

Kovia hommia ja kovaa kuntoa

Antti Paananen ei työkiireiden vuoksi joutanut liiton seminaariristeilylle, joten Maija ja Risto kävivät pokkaamassa palkinnon seminaarissa. Muutenkin Antti on sitä mieltä, ettei hän yksin ole hippua löytänyt, vaan yhdessä valtauksen omistajien kanssa vaikka yksin imuriyksiköllään työskenteleekin.

Hän arvostaa suuresti sitä, että yhteistyö Maijan ja Riston kanssa on toiminut hyvin ja heidän välilleen rakentunutta luottamusta. Muutenkin hän pitää Sotajokea parhaana imurijokena.

Antti on toiminut Vehviläisten valtauksella imurillaan

5 tai 6 vuotta. Naapurissa olevalla omalla lapiovaltauksellaan tulee kaivettua lapiolla tulva-aikoina ja saunaa lämmittäessä.

Imurihommia hän aikoo tehdä niin kauan kuin kuntoa riittää. Imurointi vaatii oikeasti hyvää kuntoa. Vedet ovat kylmät, kuivapuku puristaa tiukasti ja pitää osata oikea hengitystekniikka. Pitää opetella oikealla tavalla syömään oikeanlaista ruokaa että jaksaa; imurikaivussa ei paljon kesällä grillailla, eikä illalla nukkumattia odotella.

Antti on nähnyt sen, että imurointi on sellaista kaivua, mistä ei ole jokiluonnolle mitään haittaa. Oikeastaan päinvastoin; pohjasoraikat puhdistuvat ja taimenet tulevat mielellään kutemaan niihin puhtaisiin sorapatjoihin. Kalat viihtyvät imuroiduilla alueilla, etelässähän ajetaan helikoptereilla puhdasta soraa kunnostettaviin taimenjokiin.

Kultakipinä isältä

Talvet ovat kiireisiä, Antti tekee pitkiä päiviä ja öitä sydänmailla syväkairaushommissa. Usein eivät puhelimetkaan kuulu. Mutta kesäksi pitää aina saada pitkät vapaat. Normikesinä Antti on kultamailla sellaiset 10 viikkoa, viime kesänä meni 3,5 kuukautta.

Parhaana kesänä hän meni noin 140 kertaa veteen, 3–4 tuntia per sukellus. 8–10 tuntia päivässä vedessä. Honda vei 320 litraa polttoainetta ja monta ejektoria on jo kulunut puhki. Mutta mukavaa ja mielenkiintoista hommaa se on. Kipinä jää joka syksy.

Isän kautta se kipinä alun perin syntyi. Isä on kolunnut malmikivien perässä koko ikänsä ja lähetyt kansannäytteitä GTK:lle. Kotona geologit aina tulivat kahville ennen kuin lähtivät jotakin kiveä katselemaan.

Antin isällä oli 80-luvun loppupuolella osuus valtaukselta Pikku-Tankavaaran kupeessa. Siellä Anttikin kulki isän matkassa ja kultahommat tulivat tutuiksi. Sitten nuoruusvuodet menivät oikeastaan yrittäjyyden ruuhkavuosissa, mutta viitisentoista vuotta sitten Antti palasi kultahommiin ja liiton jäseneksi. Ensimmäisen **Ruohoniemen Kassun** valtauksella. Sitten liiton valtauksilla Palsilla ja Elsanojalla, **Patokallioitten** valtauksella ja **Kallio-Mannilalla**.

Kassu totesi Antille, että oot liian ahkera mies toisten valtauksilla kaivamaan. Vinkkasi vapaasta paikasta Sotajoella kahden konepaikan välissä. 2013

oma lapiovaltaus, pätäk Sotajokea ja kaivamaton sivu-uoma, minne ei ole oikein vettä saanut. Pitäisi sekin joskus tutkia.

Vuonna 2014 Antti osti Keenen pikkuimurin, jonka tuttu oli tuonut suoraan Amerikasta ja koekeli sitä Kassun valtauksella. Sen jälkeen hankitaan tulikin isompi imuri ja kompressorit.

Pitkäjänleistä työtä ja johtopäätösten tekemistä

Kullan hinnannousu on saanut nyt liikkeelle monienkinlaista yrittäjää. Antti miettii, että kullankaivusta aidosti kiinnostuneita ihmisiä on viime vuosina tullut paljon lisää ja kullankaivu eri alueilla on aktivoitunut – ja jos mietitään lisäksi että Lemmenjoen ammattikullankaivu olisi edelleen sallittua – niin Lapin kullankaivu alkaisi näillä kullan hinnoilla olla oikeasti merkityksellistä hommaa.

Antti tahtoo kuitenkin muistuttaa kaikkia siitä, että kullankaivu on paljon muutakin kuin pelkästään pakkoa löytää lisää ja lisää kultaa. Kullankaivu on tutkimista ja hakemista. Kovaa työtä ja tulosten analysointia, päättelyä. Pitkäjänleistä työtä ja johtopäätösten tekemistä. Sieltä se kannattavuus kumpuaa.

Antti on itse paljon pohtinut kullan jokiesiintymiä, ja hänellä on aika lailla eri teoria kuin mitä kullankaivuoppaissa esitetään. Ivalojoella, missä Antti ei itse ole koskaan käynyt, voi olla erilaiset jokiesiintymät, onhan joki itsessäänkin niin paljon isompi ja karumpi.

Mutta Sotajoella kullan esiintyminen on erilainen kuin hänenkin ennen imurikokemusta lukemissaan oppaissa. On kultaa jokisorassakin, mutta noin 80 prosenttia kullasta on pohjassa, joka ei ole liikkunut yhtään koko nykyisten jokisysteemien aikana. Yleensäkin kultaa ei ole kovin syvällä. Se on ennemminkin jarrupaikoissa. Luonnonrihloissa, missä kallionnokka nousee lähelle pintaa.

Ja sittenkin kullankaivu on vielä paljon muuta. Se on se kiireetön elämä ja koko se maailma Lapin kultapuroilla. Se vasta onkin kova vastapaino tälle maailman nykyisyydelle. Ollaan onnellisia, että me saamme vielä tällaista työtä tehdä näin hienossa paikassa kuin Suomen Lappi.

VUOSIKOKOUS 2024

Antti Peroniuksesta uusi puheenjohtaja

Lapin Kullankaivajain Liitto ry:n vuosikokous pidettiin yhdistyksen sääntöihin perustamiskokouksessa 18.9.1949 kirjatun sääntöpykälän mukaisesti maaliskuun viimeisenä lauantaina Inarissa eli lankalauantaina 30.3.2024 edellisvuosien tapaan Saariselällä Hotelli Riekonlinnassa. Vuosikokouksen aluksi kunnioitettiin perinteitä ja pidettiin hiljainen hetki ajasta iäisyyteen rikkaampien aarteiden ääreen siirtyneitä kultaveljiä ja -sisaria kunnioittaen.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin **Karri Kuusama** ja sihteeriksi **Satu Kaukonen**, Lemmenjoen Kivikkopuron kaivajia kumpainkin.

Vuosikokous valitsi yksimielisesti kolmevuotisen puheenjohtajakautensa päättäneen **Marko Tourun** jälkeen puheenjohtajaksi inarilaisen kolmannen polven kullankaivajan ja geologin **Antti Peroniuksen**.

Kokouksen järjestäytymisen yhteydessä käsiteltiin myös esitys asiakohdan 11. eli uusien varsinaisten jäsenten hyväksymisen siirtämi-

Vasemmalla Antti Peroniusta, vieressään Lemmenjoen kullankaivajista Ami Telilä ja Kari Koivisto. Peroniusta ja Koivisto ovat kuvan ottamisen ajaksi keskeyttäneet mielipiteiden vaihdon Koiviston kaulahuivin korrektiudesta.

nen asialistan alkuun. Vuosikokous päätti, että liiton sääntöjen 10 §:n mukaan jäsenten hyväksyminen on työjärjestyksen mukaisella paikalla. Paikalla päätöksiä tekemässä oli 33 liiton jäsentä.

Puheenjohtaja, hallituksen vastuuhenkilöt ja kunniajäsenet

Puheenjohtajaksi kolmivuotiskaudelle 2024–2026 valittu Antti Peronius on syntynyt Oulussa vuonna 1963, mutta asunut jo vuosikymmeniä Inarissa. Hän on yli 20 vuoden ajan koordinoinut Lapin Kullankaivajain Liiton edunvalvontaa ja avustanut kullankaivajia eri lupa-asioissa.

Peronius on kolmannen polven kullankaivaja, joka on Suomen Lapin lisäksi kaivanut kultaa myös Kanadassa, Itä-Afrikassa ja Siperiassa.

Antti on toiminut aikaisemmin Lapin Kullankaivajain Liiton hallituksessa vuosina 1999–2004, mutta jättäytyi pois hallitustyöskentelystä voidakseen keskittää voimavarojaan kullankaivun edunvalvontaan. Antti onkin sittemmin tullut tunnetuksi Lapin kullankaivun edunvalvonnan **Jari Litmasena**, jolle pallo sattumalta

Liiton hallituksen jäsenet vasemmalta lukien: Jutta Vehviläinen, Hannu Raja, puheenjohtaja Antti Peronius, Ami Telilä, sihteeri ja rabastonhoitaja Kai J. Rantanen sekä Esko Orava. Hallituksen jäsen Tapio Soukka puuttuu kuvasta.

jalkoihin pompiessa potkaistaan, kun se kuitenkin osaa sille jotakin tehdä. Antin johdolla on pallo toisinaan saatu vastustajalta jopa itselle riistettyäkin.

Puheenjohtajan paikalta väistyi edellisen kolmivuotiskauden puheenjohtajana toiminut Tankavaaran Kultakylän isäntä Marko Touru. Liiton hallitus kiitti Markoa puheenjohtajapestistä LKL:n nimikkopuukolla, jota ei lyöty selkään, vaan ojennettiin Markolle kouraan.

Hallituksessa jatkavat jälkimmäisen kaksivuotiskauden **Esko Orava**, **Kai J. Rantanen** ja **Tapio Soukka**. Erovuoroisina hallituksen jäseninä olivat **Hannu Raja**, **Ami Telilä** ja **Jutta Vehviläinen**. Vuosikokouksessa esitettiin erovuoroisia hallituksen jäseniä jatkamaan ja lisäksi esitettiin hallitukseen **Anurag Lehtosta**. Äänestyksen tuloksena hallitukseen valittiin uudelle kaksivuotiskaudelle Hannu Raja, Ami Telilä ja Jutta Vehviläinen.

Hallituksen järjestäytymiskokouksessa Lapin Kullankaivajain Liitto ry:n hallituksen puheenjohtaja Antti Peroniukselle nimettiin erityisvastuualueeksi ulkoiset suhteet ja edunvalvonta. Liiton varapuheenjohtajaksi valittiin Ami Telilä erityisvastuualueenaan Lemmenjoen alueet, kalusto sekä kulkuyhteydet ja kutsuttiin Kai J. Rantanen sihteeri / rahastonhoitajaksi erityisvastuualueena yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja tiedotus. Muista hallituksen jäsenistä Hannu Rajalle nimettiin erityisvastuualueeksi Kutturantienvarren ja Laanilan alueet, kalusto sekä kulkuyhteydet sekä kultakisatoiminta, Esko Oravalle kisatoiminta. Jutta Vehviläisen erityisvastuualueeksi nimettiin jäsenpalvelut, viestintä, laivaristeily ja muut tapahtumat ja Tapio Soukalle nuorisotoiminta, viestintä, laivaristeily ja muut tapahtumat.

Prospäkkärin päätoimittajana jatkaa Kai J. Rantanen ja kotisivujen päätoimittajana Han-

Martti Rapeli (vasemmalla) jatkaa liiton toiminnantarkastajana. Oikealla Kari Koivisto.

nu Raja. Sosiaalisen median vastaavaksi nimettiin Tapio Soukka.

Vuosikokouksessa toiminnantarkastajina jatkamaan valittiin **Seppo Kotikangas** ja **Martti Rapeli**, ja Kultakodin yhtiökokouksissa liittoa edustavat edelleen Hannu Raja ja Esko Orava.

Hallituksen esityksestä vuosikokous kutsui uusiksi kunniajäseniksi **Maija Vehviläisen** ja **Risto Vehviläisen**. Esityksen perusteluina oli Maija Vehviläisen ja Risto Vehviläisen vuosikymmenien saatossa tekemä työ aktiivisen kullankaivun jatkuvuuden eteen. Maijalta ja Ristolta on aina saanut apua, varaosia ja neuvoja. He ovat myös ideoineet yhdessä paljon yhteisöllisiä tapahtumia omalla kaivualueellaan. Erityisinä perusteluina esitettiin Maija Vehviläisen ansiokkaasti hoitama Lapin Kullankaivajain Liitto ry:n puheenjohtajakausi ja Risto Vehviläisen pyyteetön vapaaehtoistyö alueen kulkuyhteyksien ja monien muiden yhteisön toimivuuden kannalta tärkeiden asioiden eteen. Lisäksi he ovat innostaneet jälkipolviaan ja näiden ystäväpiiriä aktiivisesti osallistumaan kullanhuuhdontakisatoimintaan.

Jäsenaloitteita

Raimo Niemelä oli hallituksen antamaan määräaikaan (15.2.2024) mennessä sähköpostitse tehnyt esityksen vuosikokouksen asialistaan. Asian hallituskäsittelyssä hoksattiin liiton sääntöjen 10. §:ssä määrättävän, että mikäli yhdistyksen jäsen haluaa saada jonkin asian yhdistyksen vuosikokouksen käsiteltäväksi, on hänen sitä kirjallisesti esitettävä hallitukselle helmikuun 1. päivään mennessä, jotta asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun. Koska hallitus oli kuitenkin jäsenistölle kotisivuillaan ilmoittanut muun määräajan, otettiin Raimon esitys asialistalle.

Jatkossa noudatettaneen vuosikokouksen asialistan valmistelussa tältä osin yhdistyksen säännöissä määrättyä aikarajaa.

Liiton uusiksi kunniajäseniksi kutsuttiin Risto ja Maija Vehviläinen.

Niemelän esityksessä tiivistetysti esitettiin vuosikokouksen ajasta ja paikasta, että “liiton vuosikokous pidettäisiin vuosittain 31.3. mennessä, liiton kokouspaikka olisi Suomi ja vuosittain kokouspaikan päättäisi liiton hallitus”. Esitystä perusteltiin sillä, että jäsenistöä on ympäri Suomea ja harvoilla on muuta asiaa Inariin kuin kokoukseen osallistuminen. Nykyään ei välttämättä olla tekemässä samaan aikaan kaivualueiden huoltoajoja.

Vuosikokouksen puheenjohtaja Kuusama totesi, että liiton sääntöjen 8. §:ssä todetaan että vuosikokous pidetään maaliskuun viimeisenä lauantaina Inarissa. Niemelän esityksen hyväksyminen edellyttäisi sääntömuutosta. Yhdistyksen sääntöjen 12. §:n mukaisesti päätös sääntöjen muuttamisesta tai yhdistyksen purkamisesta on tehtävä kahdessa perättäisessä, vähintään yhden kuukauden väliajoin pidettävässä yhdistyksen kokouksessa, jolloin ehdotusten on kummassakin kokouksessa saavutettava 3/4 äänten enemmistö annetuista äänistä.

Kokouksessa käydyssä keskustelussa esitettiin, että ajankohtaa ja paikkaa tulisi tarkastella Niemelän esityksen mukaisesti, mutta kokouspaikkana ei välttämättä koko Suomi vaan

Lapin alue. Lisäksi keskusteltiin jäsenistön mahdollisuudesta osallistua vuosikokoukseen myös etäkokouksen mahdollistavilla järjestelyillä. Liiton väistyvä puheenjohtaja Marko Touru totesi hallituksen käsitelleen asiaa, mutta todenneen ettei asian järjestäminen esityksen mukaisesti ole kovinkaan yksioikoista. Etäkokousta suunniteltaessa on kuitenkin huomioitava myös muun muassa eri asiakohtien äänestysaikaa sekä puheoikeutta ja tekniikkaa koskevat kysymykset, ja samalla on huomioitava läsnäolomahdollisuus. Todennäköisesti validi käytäntö edellyttäisi myös erillisten kokoustilojen varaamista eri puolilta Suomea.

Tulevaa hallitusta evästettiin pohtimaan mahdollista muutosta kokouskäytäntöihin edellä mainitun keskustelun perusteella.

Päivitäkää muuttuneet yhteystietonne

Hallitus toi samalla vuosikokoukselle tiedoksi Anurag Lehtosen tekemän sähköpostitiedustelun liiton kotisivujen teknisen ja sisällöllisen uudistamisen tilanteesta sekä Lehtosen toiveen keskustelusta vuosikokouksen järjestämisestä siten, että mahdollisimman monella olisi mahdollisuus osallistua siihen. Todettiin yhdistyk-

sen hallituksen kokouksessa 2.3.2023 päätetyn esittää budjetoitavaksi 3500,00 euroa kotisivujen tekniseen ja sisällölliseen uudistamiseen ja tämän vuosikokous hyväksyi tulo- ja menoarvion vahvistaessaan. Toimenpiteet kotisivujen uudistamiseksi on tämän Prospäkkärin ilmes-tyessä jo aloitettu.

Prospäkkärin osalta kokouksessa esitettiin toivomus, että se julkaistaisiin vain digilehtenä tai että jäsenillä olisi mahdollisuus ilmoittaa, jos ei halua paperilehteä. Päätoimittaja Rantanen totesi jäsenillä jo nyt olevan mahdollisuuden ilmoittaa, mikäli ei henkilökohtaisesti näe tarvetta paperiprintin jakeluun omaan talou-teen, pois lukien lehden se numero, jonka väliin liitteistetään kuluva vuoden jäsenkortti.

Samaan asiakokonaisuuteen liittyen käytiin läpi ongelmat jäsenistön osoitetietojen ja sähköpostiosoitteiden ajantasaisuuden ylläpidossa. Jos ihmiset ovat muistamattomia ilmoittamaan suoraan toimistolle fyysisen osoitteensa muuttamisesta, niin vielä vähemmän päivitetään sähköpostiosoitteita. Vuosittain Postin osoitteenmuutosten tiedotuspalvelusopimuksen kautta tulee maksullinen tieto 300–400 osoitteenmuutoksesta ja viimeisimmässä toteutetussa massasähköpostituksessa noin 270 sähköpostiosoitetta 1900:sta osoittautui epäkurantiksi.

Yhteystietojen päivittämisen tärkeydestä päätettiin muistuttaa jäsenistöä. Tietojen päivittäminen onnistuu näppärästi kotisivuilta löytyvällä lomakkeella (www.kullankaivajat.fi/jasenille/osoitteenmuutos) tai ihan vain vapaamuotoisella sähköpostilla ilmoittamalla (info@kullankaivajat.fi).

Panostaminen edunvalvontaan vaatii resursseja

Yhdistyksen talouden todettiin olevan kunnossa, joten toiminnantarkastuskertomuksen lausuman mukaisesti yhdistyksen tilinpäätös vahvistettiin ja vastuuhenkilöille myönnettiin vastuuvapaus tileistä ja hallinnosta. Hallituksen esityksen mukaisesti 239,73 euron suuruinen

ylijäämä liitettiin omaan vapaaseen pääomaan.

Liittymis- ja jäsenmaksujen suuruudet vuodelle 2024 oli päätetty vuosikokouksessa 25.3.2023 ja niiden pohjalta vahvistettiin tulo- ja menoarvio kuluvalle toimintakaudelle 2024. Jäsenmaksun suuruus kuluvalle toimikaudella 2024 on 30 euroa – kullalla maksettaessa 1 gramma Lapin kultaa – ja liittymismaksu 14 euroa. Nuorisojäsenmaksu on yhdistyksen sääntöjen mukaisesti puolet täysi-ikäisen maksusta eli 15 euroa.

Itse jäsenmaksurumba on käytännössä kolmivaiheinen. Viime vuoden viimeisessä jäsenlehdessä tiedotettiin jäsenmaksun suuruus ja maksuohjeet, loppukeväästä lähetettiin sähköinen e-lasku kaikille niille jäsenille, joiden sähköpostiosoite on jäsenrekisterissä ja jotka eivät olleet siihen mennessä omatoimisesti hoksanneet vielä jäsenmaksuaan maksaa ja alkukesästä lähtee kaikille vielä maksamatta oleville jäsenille paperinen jäsenmaksulasku.

Aiempien vuosien ylijäämäisten tilinpäätösten johdosta vuosikokoukselle esitetty tulo- ja menoarvio voitiin laatia noin 6000 euroa alijäämäiseksi. Vuosikokous vahvisti tämän hallituksen budjettiesityksen. Hallituksen tulo- ja menoarvioesitystä laadittaessa tiedostettiin kuitenkin alati kasvava tarve panostaa resursseja edunvalvontasektorille. Vaikka tuleva toimintakausi saadaan periaatteessa aiempia ylijäämiä hyödyntämällä balanssiin, ei jäsenmaksujen määrä tulevaisuudessa riitä kattamaan toiminnan kuluja.

Lisäksi, koska vuosikokouksessa vahvistettu jäsenmaksun suuruus astuu voimaan vasta tilikauden 2025 alussa, ja sen budjettivaikutus näkyy käytännössä vasta tilinpäätöksessä 31.12.2025, olisi seuraava mahdollisuus näkyvissä olevaan tarpeeseen budjetin tasapainottamiseksi vasta kahden vuoden kuluttua.

Samalla muun muassa kiinalaisten lähes rajattomasta kullan haalimisesta markkinoilta johtunut kullan maailmanmarkkinahinnan rakettimainen nousu on tehnyt jäsenmaksun määrästä Lapin kullalla maksettaessa epäsuhtaisen. Kullan maailmanmarkkinahinta oli tois-

taiseksi huippuhinnassaan 11.4.2024 ollen tuolloin 73,40 €/g. Ymmärrettävästi kovin monikaan ei enää jäsenmaksuaan kullalla kuittaa, ja liiton kultakassa kevenee vuosi vuodelta opetus- ja PR-tarkoituksiin käytettyjen kulterien johdosta.

Edellä esitetyn perusteluin hallitus esitti vuosikokoukselle vuoden 2025 jäsenmaksun korottamista 33,00 euroon tai 0,5 grammaan kultaa. Liittymismaksu pysytettiin 14,00 eurossa, Nuorisojäseniltä ei edelleenkään peritä liittymismaksua, ja jäsenmaksu on yhdistyksen sääntöjen mukaisesti puolet täysimääräisestä jäsenmaksusta eli 16,50 euroa.

Rahastonhoitaja pyytää huomauttamaan jäsenmaksun edelleen olevan kohtuullisella tasolla, ja ettei korotetulla kolmella eurolla saa kuin kaksi kuppia kahvia – kalliimmissa paikoissa ei sitäkään.

Jäsenmäärän lasku jatkunut

Jäsenmäärän kehitys oli kääntynyt negatiiviseksi jo edellisvuonna ja taantuma oli jatkunut kuluneena toimintakautena. Maksamattomien jäsenmaksujen perusteella hallituksen päätöksellä katsottiin eronneiksi 170 jäsentä ja 166 jäsentä erosi yhdistyksestä toimikauden aikana. Lisäksi helpommille kultamaille poistui nelisenkymmentä jäsentä.

Uusia jäseniä puolestaan oli liittynyt 286

henkeä. Jäsenmäärä oli toimintakauden 2023 lopussa 4120 jäsentä, mikä on 89 jäsentä vähemmän kuin edellisvuonna.

Kutsuttuja kunniajäseniä oli 10, ja nuorisojäsenten määrä puolestaan oli edellisvuoden kasvupyrähdyksen jälkeen pienentynyt 69 nuoreen kullankaivajaan. Osa aiemmista nuorisojäsenistä on toki raavastunut ja siirtynyt aikuisjäseniksi.

Hallituksen esittelyn perusteella vuosikokous hyväksyi seuraavat 36 henkilöä yhdistyksen uusiksi varsinaisiksi jäseniksi: **Kari Pekka Ahvonen, Usko Haarala, Liisa Hietala, Santtu Hirvelä, Pekka Huhta, Tapani Huuskonen, Juha Hyry, Kaj Häkkinen, Severi Hölsö, Paul-Erik Johansson, Juha Kallijärvi, Riitta Mari Kallio, Minna Kangas, Arto Karjalainen, Titta Kolehmainen, Matti Nikula, Dan Nordblad, Gunnar Nybacka, Jouko Paananen, Mikko Pelkkala, Jani Pälsynaho, Saija Rahkola, Mika Ripatti, Janne Rönkkö, Simo Saarinen, Olli Tammela, Pekka Tuisku, Markku Valkama, Heli Viitaluoma, Mauri Virtanen, Heikki Vuorinen, Peter Wiksjö, Sinikka Wiksjö, Kari Wilkman, Kasper von Wuthenau ja Antti Ämmälä.**

Vuosikokouspöytäkirja, kokouksessa esitellyt toimintakertomus 2023 ja vahvistettu toimintasuunnitelma vuodelle 2024 ovat luettavissa yhdistyksen kotisivuilla osoitteessa www.kullankaivajat.fi.

MYYDÄÄN KULLANHUHDONTALUPA

Lemmenjoen Ruihtyäytsin latvalla kullanhuhdonta-alue 2,9 ha.
Sisältää 2002 pystytetyn valmishirsikämpän, vesipumpun
ja muut lapiokaivuvälineet, aurinkopaneelin,
moottorisahan ym. tarvikkeita.
Lupa voimassa 2030 saakka.

puh. 0400-182964

Anurag Lehtonen ja Mira-koira, joka kulkee valppaana mukana. Kuva: Anu Suursalmi

Toiminnanjohtajan kesäpäivystykset kaivukaudella 2024

Lapin Kullankaivajain Liiton kesäaikaisena toiminnanjohtajana päivystää **Anurag Lehtonen**. Anurag toimii liiton hallituksessa kaksivuotiskauden 2022–2023, ja toimii nykyään liiton edunvalvontatoimikunnassa. Anurag kaivaa kultaa lupa-alueillaan Jääskeläisenojan kupeessa.

Toiminnanjohtajana Anuragin tavoittaa liiton päivystyspuhelimesta 0400 836 500 arkisin kello 9:00–12:00. Myös sähköpostilla voi ottaa yhteyttä: info@kullankaivajat.fi.

Kenttäpäivystykset alkavat keskiviikkona 12.6.2024 Laanilan Savotta Kahvilassa kello 11:00–12:00. Kafea Gufihtareen Anurag saapuu päivystämään samana päivänä kello 13:00–14:00. Siitä eteenpäin toiminnanjohtaja on tavattavissa joka keskiviikko Savotta Kahvilassa

kello 11–12, ja Kafea Gufihtareissa 13–14 elokuun puolivälin tienoille saakka.

Liiton jäsenistön jäsenmaksua vastaan vaapaassa käytössä oleville kullanhuuhtonta-alueille (kts. kartat www.kullankaivajat.fi) hankkimat saunapuut ovat nimensä mukaisesti saunan lämmitystä varten. Niitä ei ole tarkoitus polttaa iltanuotiolla. Illan turinatulia varten tulehen tuijottelijat hankkivat polttopuunsa itse.

Jos joltakin alueelta on saunapuut lopussa – mitä toisinaan voi helposti tapahtua – niin kaivuporukat varmaankin niitä saunomista varten hankkivat. Samaten, jos paskahuussit valtauksilla alkavat kesän aikana täyttymään, niin alueen kaivajilla ei varmaankaan mene sormi suuhun, vaan tyhjennykset hoituvat omatoimisesti pienellä organisoinnilla. Ohjei-

ta operaation suorittamiseen löytyy vaikkapa Hyvä kullankaivutapa -oppaasta, jos homma ei ole ennestään tuttua.

Mahdollisesti järjestettävistä talkoista ilmoitetaan kaivukauden aikana päivätyksissä sekä Savotta Kahvilan ja Kutturantien Kultakioskin ilmoitustaululla, Lemmenjoen alueella Kultahaminan ilmoitustaululla.

Liiton jäsenistön talkoospanos on ensiarvoisen tärkeää muun muassa liiton yhteisalueiden järjestyksen ja siisteyden ylläpidon ja kisajärjestelyiden onnistumisen kannalta.

Ja hei! Muistakaa merkitä nyyttinne ja vauunne Härkäselän väliavarastointialueella.

Elämyksellistä ja antoisaa kultakesää 2024 kaikille jäsenillemme!

LKL RY:N HALLITUS

Kirjailija Juha Hurme tuo kulttuuria tunturiin

Osana Lapin kirjallisuusseuran Tarinakaira-hanketta kirjailija **Juha Hurme** luennoi kansanperinteen kerääjä ja kirjailija **Samuli Paulaharjusta** 17.9.2024 Lemmenjoen kansallispuistossa.

Luennot pidetään samana tiistaipäivänä 17.9. kello 12 Karhu-Korhosen kirjastossa Jäkäläpäällä ja kello 16 Martiniiskonpalon sivukirjastossa.

Tapahtuma on kaikille avoin, ja maastosta paluun jälkeen pyritään järjestämään lähtöpai-kalla luento-keskustelutilaisuus ja iltanuotiolla tarinointia.

Lapin kirjallisuusseura sai Taiteen edistämiskeskukselta 52 000 euroa Tarinakaira-hankkeeseen. Rahoituksella aktivoidaan harvaan asuttujen maaseutualueiden kirjallista kulttuuria viemällä alueille kirjallisuutta ja kirjallisuustapahtumia.

Tapahtuman suunnitteluun ja toteutukseen osallistuu Inarin kunnan kirjastotoimi ja sitä tukee myös Lapin Kullankaivajain Liitto ry, joka hallinnoi Lemmenjoen kulta-alueen kirjastoja. Paikalla tilaisuudessa on liiton vt. kirjastonhoitaja **Kai J. Rantanen** kertomassa Lemmenjoen alueen kirjastojen historiasta.

Kattajärven aitta. Piirros julkaisun kannesta: Pirkko Kurki

Tapahtumia ja tarinoita geologien kivikkoiselta taipaleelta 48-sivuisen kirjasen on toimittanut Ahti Simonen, piirrokset Pirkko Kurki ja julkaissut Geologian tutkimuskeskuksen henkilökuntayhdistys RIIMU Espoo 1986.

Kivimiehet heinähommissa

Fil.lis. **Arvo Matisto** (1911-1982) ja kemisti **Perttu Laakso** olivat välirauhan kesänä 1940 matkalla Suomujoen alajuoksun varteen katsastamaan aikaisempien geologien mainitsemia ”fahldandeja”, jotka sijaitsivat melko hankalien taivalten takana.

Mutta mikäpäsi siinä, he hankkivat Ivalosta parin viikon eväät ja ajoivat linja-autolla Akujärvelle. Tästä jatkettiin polkupyörällä Rajajoosepin suuntaan tavoitteena **Hurun Erkin** talo Kattajärvellä, tämän kairan ainoa asumus.

Tie oli luultua huonompi, niin että perillä oltiin vasta puolenyön jälkeen. Aluksi matkalaiset koputtelivat talon oveen ja akkunoihin ilman vastausta, mutta älyivät sitten kopistella myös aitan ovea, ja huomattavasti paremmalla menestyksellä. Sisällä herättiin, ja matkalaiset selittivät lyhyesti asiansa, lähinnä yöpymispyynnön. Ehdot saatiin kuulla samantien.

Ensin kysyi emännän ääni: ”Onko kahvia?” Tähän saattoi Matisto vastata myöntävästi, kun

MYYDÄÄN KULLANKAIVUKALUSTO

- Pumppuja, aggregaatteja, kuljettimia yms. kaivu- ja rikastuskalustoa
- Hippukultaa

KULTA PROSPEKTOR OY

K. Merenluoto, puh. 0400-251283, sirkka.merenluoto@gmail.com

Erkki Huru Suomulla. Kuva: Olli Sandströmin kokoelmat

oli Ivalossa tavoittanut Petsamon satamasta tulevan kahvikuorman kuljettajat. Sitten kuului isännän ääni: "Onko viinaa?" Tähän taas vastasi myöntävästi Laakson Perttu. Hän oli itse raittiusmies, mutta ammattikemistinä oli ottanut kesätöihin tullessaan melko annoksen "luontaiseta" mukaansa – tiedä sitten kaveritkenko vaiko sääskempuremien varalle.

Nyt aukenivat aitan ja tuvan ovet, ja päästiin siitä lopulta yöpuullekin. Seuraavana aamuna selvitettiin tarkemmin suunnitelmat ja toivomus, että saataisiin talosta vene ja isäntä sen soutajaksi, sauvojaksi ja muutenkin oppaaksi 1,5–2 viikon ajaksi.

Hurun Erkki ihastui vaihtelua tuovasta tarjouksesta niin, että oli valmis heti lähtöön. Mutta emäntä sanoi topakoin äänenpainoin,

että ei sitten minnekään ennen kuin pihaniityn heinät on korjattu. Niinpä tehtiin kaksi ja puoli päivää joukolla heinää, ja lähdettiin sitten Luton ja Suomun retkelle.

Pitkä valo- kuvausmatka

Matistolta on myös herkullinen juttu eräästä kiviretkestä, jonka vanhaisäntä Naarajärvellä on muistellut hänelle: "Olin minäkin kerran oppaana yhdelle geologille. Käveltiin tuonne maailman matkoihin soiden takaisille kallioille. Siellä se pani markan rahan kivelte ja otti siitä valokuvan." 📷

MYYDÄÄN KULLANHUHDONTALUPA

Myytävänä Lemmenjoen Jäkälä-äytsillä Pohjoiskurun suussa kullanhuhdonta-alue 2 ha, kämpä, sauna, varasto, wc ja kaivuvälineet.

Puh. 040 524 2645

Elämyksien Saunamaailma

Hippusaunan uusi elämä

Hippusauna on kotoisin Lapin mailta Miessijoen varrelta, Jäkäläpään tunturin kupeesta. Se on ostettu legendaariselta kullankaivaja Pekka Turkalta ja Hippusaunan matka Pirkanmaalle Kiviniemen Saunamaailmaan onkin oma tarinansa.

Hippusaunan hirsiseinät kertovat kullankaivajien värikkästä elämästä ja historiallisesta kulttuurista. Siitä saa pienen aavistuksen, kun saunan takana pääsee itse vaskoolilla huuhtomaan kultaa.

Hippusaunan komeille tuppeen-sahatuille lauteille mahtuu 4-5 henkilöä ja etuterassilla saunomisen lomassa tarinat saavat vuoronsa.

Miessinmaa
2018

Houhajärvi
2023

Tapahtuma- ja elämyskeidas Sastamalassa – onnistunut päivä jättää pysyvät muistot

Soita
0500 123 500

SAUNA.
maailma.pro

Kaunistontie 128
Sastamala

Ari Kiviniemi

www.saunamaailma.pro

Kulta-alueilla on hyvä varautua sodanaikaisten räjähteiden löytymiseen

Viime kesänä kaivukauden loppupuolella yhdeltä liiton jäsenvaltauksista oli löytynyt sodanaikaisia ammuksia ja räjähteitä. Maastosta oli ilmeisesti jonkun aiemman kaivajan toimesta löydetty 7 kpl kiväärikaliberin patruunoita ja 2 kpl sakaramiinan sytyttimiä, jotka joku oli nostanut noin metrin korkuisen kannon päälle.

Paikalle jäljemmin tullut vastuuntuntoinen kullankaivaja toimi tilanteessa oikein, ja ilmoitti ammuksista ja räjähteistä Ivalon poliisille, josta tulikin paikan päälle poliisipartio. Partio oli ottanut kiväärinpatruunat haltuunsa ja kertonut tekevänsä virka-apupyynnön puolustusvoimille loppujen räjähteiden poistamisesta. Poliisipartio ei kuitenkaan paikalle jättämäänsä sytyttimiä mitenkään merkinnyt.

Vastuuntuntoinen kullankaivaja surrasi onton kannon ympärille ilmastointiteippiä, ettei esimerkiksi kukaan valtaukselle tuleva lapsi saisi vahingossa sytyttimiä käsiinsä.

Alkukesästä oli ollut Tankavaaran nurkilla vähän isompien räjähteiden löydöstä kysymys, nekin oli jätetty maastoon odottamaan puolustusvoimien räjähdeseasiantuntijoiden toimenpiteitä.

Poliisin sekä liiton räjähdeseasiantuntijan mukaan ehdottoman huono vaihtoehto on löydöstä varoittaminen julkisesti esimerkiksi somessa. Sellainen on suoranaanin kutsu tietyn tyyppisille vastuuttomille tahoille paikan päälle tonkimaan menemiseksi.

Lapissa on vielä paljon räjähteitä ja ammuksia maastossa, vaikka Lapin raivaamisor-

ganisaatio raivasi Lappia räjähteistä vuosien 1945–1952 välisenä aikana. Tuolloin räjähteitä hävitettiin myös vesistöihin tai maahan upottamalla. Myös puolustusvoimat raivaa Lapissa räjähteitä alueraivaamisena useiden viikkojen ajan vuosittain.

Lähtökohtana tulee pitää sitä, että maastosta löytynyt räjähdde saattaa toimia eli räjähtää, kun sitä käsittelee. Räjähteiden sytyttimisessä on erilaisia toimintoja, jotka saattavat aktivoitua pyörittämisestä, heiluttamisesta tai muusta liikkeestä, joten niihin koskemista ja liikuttelua tulee välttää.

Toimi näin, jos epäilet löytäneesi sodanaikaisen räjähteen:

1. Merkitse löydös, jotta se erottuu ympäristöstä. Löydön voi merkitä esimerkiksi kiinnittämällä nauhan tai pussin oksaan tai puuhun tai laittamalla kolme keppiä kolmion muotoiseen kekkoon.
2. Varoita muita lähistöllä olevia ihmisiä ja kiellä heitä koskemasta löydökseen.
3. Ilmoita hätänumeroon 112 mahdollisesta sodanaikaisesta räjähteestä, jolloin poliisi tulee tarkastamaan kohteen.

Kullanhuuhdontalupa-alueet 2024

Käytössä olevat lupa-alueet vuonna 2024

Katso karttaliitteet liiton kotisivuilta www.kullankaivajat.fi.

Alue	Lupatunnus	Alueen nimi
Palsinoja, Palsi	HL2014:0048	Bizebazé Palsi
Elsaoja, Palsi	HL2013:0053	Gollediggi
Pulkkisenoja, Palsi	HL2015:0006	Buhtesaja Pulkkinen
Rönkönoja, Laanila	HL2017:0038	Rivolli
Rönkönoja, Laanila	HL2011:0049	Rönkön Neloset
Piispanoja, Laanila	HL2015:0002	Piispanpysäkki
Lauttaoja, Purnumukka	HL2021:0022	Aslakan sauva
Lauttaoja, Purnumukka	HL2015:0029	Petronellan pysäkki
Karuoja, Lemmenjoki	HL2011:0029	Karuoja Kakkonen
Kotaoja, Lemmenjoki	HL2013:0052	Nurkanvaltaus II
HUOM! Piispanoja, Laanila	HL2019:0014	Paavinpalikka;
Lupapäätöksestä tiedotetaan heti, kun Tukes ratkaisee asian.	jatkolupahakemus lausuttavana	

► Kaikilla Lapin Kullankaivajain Liiton jäsenillä on oikeus kaivaa kultaa näillä Lapin Kullankaivajain Liiton hallinnassa olevilla alueilla käsityövälineitä käyttäen. Oikeus koskee kunnia-, nuoriso-, kannattaja- ja varsinaisia jäseniä.

► Sallitut työvälineet ovat vaskooli, käsityövälineet, vesipumppu tai aggregaatti veden nostamiseksi ja ränni sekä hihnakuljettimet ja lapiomiehen rumpu. Liitto ei ole hakenut alueille ympäristö- tai vesitalouslupaa edellyttävien työmenetödien vaatimia lupia, eikä liiton alueilla saa näillä välineillä toimia. Tämä koskee kaikenkokoisia kaivinkoneita ja imu-reita.

Alueilla ei ole ennakkovarausjärjestelmää, vaan kaivamaan voi alkaa paikassa, jossa

ei ole toisen kaivajan työmaata. Hyviä käytötapoja ja kultamaiden reiluja perinteitä noudattaen taataan jokaiselle mahdollisuus yrittää.

► Kaikkien yli 12-vuotiaiden, jotka osallistuvat kullankaivuun liiton jäsenalueilla, on oltava yhdistyksen jäseniä. Yhdistyksen jäsenmaksu on oltava maksettuna – pitäisi toki olla muutenkin.

LKL ry ei vakuuta toimintaa alueilla, eikä ole korvausvelvollinen yksittäisten jäseniensä toiminnasta itselleen, muille jäsenille tai kolmannelle osapuolelle koituvista haitoista tai vammoista.

► Liitto ei järjestä majoitusta alueilla. Leiriytyminen on sallittua lupa-alueilla sekä kartta-liitteen mukaisilla erillisillä Metsähallitukselta leiriytymiseen vuokratuilla alueilla.

► Alueilla voi majoittua omissa asuntoajoneuvoissa. Karuoja Kakkosen kömmätti ja sauna Lemmenjoella ovat käytettävissä 5 euron vuorokautista kulukorvausta vastaan. Avaimen saa Ahkun Tuvalta Njurguilahdesta panttia vastaan ja käyttökorkaukset maksetaan avaimen palautuksen yhteydessä.

► Liiton kotisivuilla julkaistut lupa-alueiden kartat ovat kopioita lupapäätöskartoista, jotka määrittelevät aluerajat maastossa. Niitä ei ole tarkoitettukaan suunnistamiseen. Ajo-ohjeita alueille saa liiton toiminnanjohtajalta, Laanilan Savotta Kahvilasta ja Kutturantien kioskilta.

Kaivajat, käsitelty maamäärä ja saatu kulltamäärä on vuoden loppuun mennessä ilmoitettava liitolle vuosiraportointia varten. Löytämänsä kullan saa kaivaja luonnollisesti pitää.

► Tarkempia tietoja sekä ohjeita ongelmatilanteissa saa liiton toiminnanjohtajalta, puh: 0400 836 500.

Kultaista kesää ja onnistuneita elämyksiä,

LKL:N HALLITUS

Oikaisu

ahvenanmaalaisten kullankaivajien sukupuuttoon

Hetikohta Prospäkkärin 1/2024 ilmestyttyä otti päätoimittajaan yhteyttä elävä ja Lapissa edelleen kultaa kaivava jäsen Eckerön Storbystä Ahvenanmaalta, ja kiisti kuolleen sukupuutteeseen.

Kyseisen jäsenlehti Prospäkkärin Lapin kullankaivajien levinneisyyttä tarkastelleessa artikkelissahan väitettiin kahden ahvenanmaalaisen kullankaivajan kuolleen sukupuuttoon tai keksineen jotakin kullankaivua haus Kempaa tekemistä.

Prospäkkärin päätoimittaja pahoittelee tekemäänsä karkeaa ja moukka maista virhettä; Ahvenanmaalla edelleen mitä suurimmassa määrin elävää elämää viettää ja Lapin kultaperinnettä ylläpitää edelleen kaksi jäsentä.

Asian tarkistuksen myötä Varsinais-Suomen jäsenmäärä tarkentuu 266 jäseneseen ja Ahvenanmaan jäsenmäärä nousee 2 jäseneseen.

Samalla tarkennetaan artikkeliin livahtanutta ihan puhdasta väsyneenä näpyttelystä aiheutunutta virhettä; varsinaisella kullankaivualueella – eli Inari-Utsjoki + Lapin paliskunnan alue Sodankylässä – asuvien jäsenten määrä on laskenut edellisestä tarkastelusta 128 jäsenen, eikä jäsenellä.

Pyrkyreitten palstalle uudet valtauspaalut

Inarin seurakunnan suntio **Matti Sotaniemi** maanitteli koko kauniin kevään liiton toiminnanjohtajaa Inarin hautausmaan Pyrkyreitten palstan uudelleenpöykitykseen.

Pyrkyreitein palstan nurkkapaaluja on jouduttu vuosien varrella siirtelemään hautamonttujen kaivun tieltä ja aikakin oli niitä jo kaltoin kohdellut, vaikka paaluihin onkin tervaa aika ajoon sudittu. Inarin seurakuntaan tulee myös kesämatkailijoilta paljon kyselyitä Pyr-

kyreitten palstan sijainnista.

Kullankaivajien omaleimainen ja kauniisti ylläpidetty hautarivistö on Matti-suntion mukaan matkailijoiden keskuudessa suosittu vierailukohde. Hän toteaa aiemmin olleen hiukan haasteellista etänä opastaa ihmisiä Pyrkyreitten palstalle. Että paikan nurkissa seisoo sellaiset vähän tummemmat tolpat Inarin kirkkomaan keskellä. Ja niistä on pari kylläkin jo poikki...

Pyrkyreitten palstan viimeisestä päivityskat-

Inarin seurakunnan suntio Matti Sotaniemi on syntyperäisenä inarilaisena säänkestävä ja verrattain immuuni aikataulujen variaoinnille. Piipun kopassa röyhyää itekasvatettu virginialaistupakka.

sauksesta liiton 45-vuotisjuhlien yhteydessä vuonna 1999 liiton jäsenmäärä on yli kolminkertaistunut. Niissä juhlassahan lääninrovasti **Jouko Lepistö** lupasi huomionosoituksena kullankaivajille Pyrkyreitten palstalle laajennuksen toiseen riviin.

Vuonna 2002 liitolle tuli jäsenaloitteena pohdittavaksi ajatus kullankaivajien tuhkaurnien muistolehdon perustamisesta Inarin hautausmaalle Pyrkyreitten palstan yhteyteen. Asiaan liittyen taiteilija **Antti Tenetz** oli jo 25.2.2001 lähettänyt Kho Pan Nganin saarelta Thaimaasta luonnoksen ajatusten ankkuriksi ja muistojen pysyvyyden kohteeksi pystytettävästä ”Emäsuoni”-muistomerkistä.

Välillä liiton piti keskittää voimavaroja ulkoisista tekijöistä aiheutuneeseen kullankaivajien katoamiseen liittyneeseen kaivoslakiproessin kuo-

huissa, mutta 7.12.2011 Inarin seurakunnan kirkkoneuvosto päätti liiton 4.12.2011 kirkkovaltuustolle tekemästä esityksestä yksimielisesti antaa luvan aiotulle muistomerkille Inarin hautausmaalle.

Nyt sitten liiton toiminnanjohtaja **Rantanen** ja Inarin seurakunnan suntio Matti Sotaniemi kävivät viennossa vesisateessa, kun kevätaurion loistossa ei millään kerinnyt, uusimassa Pyrkyreitten palstan nurkkapaalut ja aitamassa Emäsuoni-muistomerkkin yhteydessä olevan tuhkaurnien erillispalstan.

Yhtään urnaa sille varatulle alueelle ei kylläkään ole vielä sijoitettuna.

Nyt Lapin kullankaivajien viimeisen valtuuksen pitäisi olla vierailijoiden vähän helpommin löydettävissä. 🇫🇮

Merkkipäivät

Liitto, ja liiton naiset ja miehet.

*LKL ry taputtaa itseään selkään ja onnittelee jäseniään:
Onnea ja kultaista tulevaisuutta!*

90 v.

- 15.2. Martti Kasakkamäki, Lahti
- 26.7. Osmo Kallio, Mänttä

80 v.

- 6.7. Aaro Haikonen, Mikkeli

75 v.

- 21.2. Markku Lampila, Helsinki
- 3.6. Paul Kälviäinen, Savitaipale
- 29.6. Jukka Ojanpää, Nummijärvi
- 6.7. Veijo Kähärä, Pyhäsalmi
- 7.7. Raimo Hakoluoto, Kortejoki
- 18.9. Lapin Kullankaivajain Liitto, Morgamoja Lemmenjoki

70 v.

- 2.5. Ossi Hyvönen, Muonio
- 27.6. Unto Lötjönen, Halikko
- 14.7. Sepp Niederberger, Rotkreuz Sveitsi
- 6.9. Reidun Vetrhus, Flatraket Norja
- 13.9. Hannu Kurttila, Ii

65 v.

- 11.5. Juha Lehikoinen, Lappeenranta
- 23.8. Erkki Viljanen, Sumiainen
- 10.9. Markku Alatorvinen, Sodankylä

60 v.

- 3.3. Harri Hautamäki, Ilomantsi
- 22.6. Timo Hukkanen, Pennala
- 10.7. Juha Halonen, Oulu
- 20.7. Mikko Miettinen, Lieksa
- 3.8. Kari Eteläaho, Piippola
- 8.8. Stephan Rautamo, Bennäs
- 14.8. Jukka Heikkilä, Myllykoski
- 17.8. Anna-Leena Haataja, Rovaniemi
- 9.9. Arto Pitkälä, Pattijoki

50 v.

- 12.6. Ville Juola, Oulu
- 13.6. Timo Halenius, Vähäkyrö
- 4.7. Jaana Miettunen-Jakola, Sievi
- 9.7. Rami Männistö, Rauma
- 26.7. Sari Mastromarino, Masku
- 12.8. Sari Partanen, Sotkamo
- 18.8. Marko Helttula, Taivassalo
- 20.8. Jari Virtanen, Turku
- 6.9. Toni Turunen, Lehtoi
- 16.9. Jari Lindroos, Ylihärmä
- 27.9. Rami Kurki, Seinäjoki

UUTUUS

KULTAPURO-muki

KULTAPURO-mukista juomat maistuvat ja tuovat mieleen Lapin kultamaat ja puron solinan.

Kultahiput Sotajoelta ja Lemmeltä, purokuva Laaniojalta. Tilaa heti, lähetämme myös kultamailla. Hinta 14,50 €.

Kultahiput ja -hippukorut sekä Lappi-kirjallisuutta.

Hippukulta www.hippukulta.fi
KERAVA 0405454833 Raimo Niemelä

DAILY BOAT TRIPS ON LEMMENJOKI RIVER VENEAIKATAULU • TIMETABLE • FAHRPLAN 2024

	AAMU		ILTA	
NJURGUILAHTI	10:00	13:00	17:00	20:00
	↓	↑	↓	↑
RAVADAS	10:40	12:00	17:40	19:00
	↓	↑	↓	↑
KULTALAN HAMINA	11:30	11:40	18:30	18:40
	↓	↑	↓	↑
		→		→

7.6. - 16.6. vain iltavuorot • evenings only • nur abends

17.6. - 16.8. aamu- ja iltavuorot • both mornings and evenings • morgens und abends

17.8. - 17.9. vain iltavuorot, evenings only, nur abends

NJURGUILAHTI-SOTKAJÄRVI 15 € / hlö / yksi suunta • 15 € / pers. / one way

NJURGUILAHTI-RAVADAS 25 € / hlö / yksi suunta • 25 € / pers. / one way

NJURGUILAHTI-KULTASATAMA 30 € / hlö / yksi suunta • 30 € / pers. / one way

Pyydämme varaamaan paikat • Please book tahe seats beforehand

• Platzreservierung voraus, bitte

Ei minimi henkilömäärää Hinnat sitoumuksetta

AHKUN TUPA /
LEMMENJOEN LOMAMAJAT OY

tel. +358 40 7554306

LEMMENJOKI CAMPING

tel. +358 45 1971123

VEIKKO JOMPPANEN

tel. +358 400 137090

HEIKKI PALTTO

tel. +358 40 7569075

.5362

Uncover the Unseen™

Nämä kaksi kultahippua, 0,374 g (vasemmalla) ja 0,20 g, Raimo H. löysi vastikään Suomen Lapista.

Garrettilla löydät kultaa!

ETSI KULTA, JOKA MUILLA LAITTEILLA JÄÄ LÖYTYMÄTTÄ

Päätöksesi on sinun, kun teet valintaa sopivasta etsimestä. *Garrett GM24k* on korkeataajuuinen VLF-ilmaisim, joka on suunniteltu pienikokoisten kultahippujen etsimiseen. Uudelleenladattavassa *Axiom* -ilmaisimissa yhdistyvät viimeisin PI-teknologia, kehittynyt maahäiriön poisto, keveys ja käyttömukavuus, herkkyys ja EMI-häiriönsuodatus.

AXIOM™

GARRETT™
GOLDMASTER™ 24k

GARRETT™